Dosarul nr. 21r-1791/23 Prima instanță : Judecătoria Orhei, sediul Central
nr. 1-23005536-02-21r-04072023 Judecător : Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
În numele Legii

26 decembrie 2023 **municipiul Chișinău**

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței de judecată Iurie Iordan
Judecătorii Elena Cojocari și Marcel Juganari

a judecat, în procedură scrisă, în lipsa părţilor, în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12 iunie 2023, la plângerea condamnatului Goreac Eugeniu împotriva administrației instituției penitenciare, Penitenciarul nr. 18 Brănești și Penitenciarul nr. 13 Chișinău, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

***Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei**:*
În procedura instanței de fond, din 11.01.2023 – 12.06.2023;
În Curtea de Apel Chișinău: 04.07.2023 – 14.12.2023.
Procedura de citare legală a fost executată.

Verificând legalitatea încheierii atacate, pe baza materialelor din dosar, în contextul motivelor invocate de recurent, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă:

1. La 11 ianuarie 2023, condamnatul Goreac Eugeniu *****, a depus plângere împotriva administrației instituțiilor penitenciare, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

2. *Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12 iunie 2023,* a fost admisă plângerea condamnatului Goreac Eugeniu ***** împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.13 Chișinău și Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul Goreac Eugeniu *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău și în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 31.05.2022 până în prezent 12.06.2023, pe o perioada totală de 337 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Goreac Eugeniu *****, născut la *****, cu 33 (treizeci și trei) zile, pentru perioada de 337 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție Penitenciarul nr.13 Chișinău și în Penitenciarul nr.18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 7 (șapte) zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 337 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Goreac Eugeniu, a sumei de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

3. *Nefiind de acord cu încheierea nominalizată a declarat directorul Penitenciarului 18 Brănești, recurs* prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12 iunie 2023 emisă în privința condamnatului Goreac Eugeniu, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care plângerea condamnatului Goreac Eugeniu, referitoare la condițiile de detenție să fie respinsă.

În motivarea recursului directorul instituției penitenciare a invocat că, soluția emisă de judecătorul Veaceslav Caragia pe cauza nr. 21ji-63/2023 ca fiind una ilegală, neîntemeiată şi pasibilă casării or, analizând situația de fapt stabilită la soluționarea plângerii, raportată la temeiurile de drept aplicabile cazului, totalitatea circumstanțelor şi condițiilor, conchide că judecătorul de instrucție greșit a ajuns la concluzia că condamnatului Goreac Eugeniu a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO.

În context precizează faptul că, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit în

conformitate cu prevederile art. 473[2] din Codul de procedură penală.

Invocă faptul că prin, raportul prezentat de administrația Penitenciarului nr.18-Brăneşti, s-a solicitat respingerea acțiunii condamnatului ca neîntemeiată şi nefondată, din considerentele că în perioada deținerii în Penitenciarul nr.l3-Chişinău şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, acesta n-a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, concluzionîndu-se că acestea nu pot fi calificate ca inumane şi degradante, adică contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

Menționează recurentul că la examinarea plângerii adresate de Goreac Eugeniu, privind condițiile precare de detenție în Penitenciarul nr.l3-Chişinău şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, în care a fost deținut, instanță de judecată n-a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane, precum şi pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, inclusiv în cauzele contra Moldovei, făcând referire la cauza Mozer c. R. Moldova şi Rusiei din 23.02.2016; cauza Rotaru c. Moldovei din 15.02.2011; cauza Ciorap c. Moldovei din 19.06.2007, precum şi alte rapoarte ale organizațiilor naționale şi internaționale ce ţin de acest aspect.

Conchide că deținutul Goreac Eugeniu, i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr.l3-Chişinău şi Penitenciarul nr. 18-Brăneşti, iar instanță de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

În partea ce ține de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime de 250 (două sute cincizeci) lei, pentru perioada de 7 (şapte) zile în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, menționează că, potrivit prevederilor art.473[4] alin.(5)„ *în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanță de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime a unei unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente”.* Astfel, instanță de judecată la emiterea încheierii, a omis derogări de la prevederea ce vizează perioada rămasă, deoarece expresia *”de perioadă rămasă”* se referă la partea neexecutată din pedeapsă şi nu la perioada constatată de către instanță care urmează a fi dedusă, în cazul respectiv cea de 7 (şapte) zile pentru deținere în

condiții contrare prevederilor art. 3 CEDO care nu a putut fi împărțită la 10. Având, astfel o perioadă suficientă din care putea fi dispusă reducerea pedepsei, fără a fi acordată încasarea despăgubirii în valoare bănească şi astfel de a prejudicia statul Republicii Moldova.

4. Procedura de citare legal executată.

Potrivit prevederilor art. 447 alin (1) și (2) Cod de Procedură Penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr. 18 Brănești, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Chișinău, referințe.

Părțile nu s-au folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art.447 alin.(2) Cod de procedură penală.

5. Prioritar Colegiul penal ține să menționeze faptul că prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) au survenit modificări la art. 447-449 Cod de procedură penală.

Iar potrivit art. V alin. (1) și (2) al Legii nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova, 325-327/579 la 22.08.2023, alin. (1) stipulează că *„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”,* iar alin.(2) prevede că *„La data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenționale pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.”*

Cauza penală cu nr. 21r-1791/23 (1-23005536-02-21r-04072023) în privința lui Goreac Eugeniu a fost înregistrat în cadrul Curții de Apel Chișinău la data de 04.07.2023, fiind fixată ședința de judecată până la intrarea în vigoare a Legii nr. 245 din 31.07.2023 – 22.08.2023.

Analizând art. V alin. (2) al Legii nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) la circumstanțele speței, *cauza penală cu nr. 21r-1791/23 (1-23005536-02-21r-04072023) în privința lui Goreac Eugeniu se va examina în continuare conform procedurii de până la intrarea în vigoare a legii date.*

6. *Colegiul penal, audiind participanții la proces, examinând materialele cauzei, consideră recursul declarat de către directorul Penitenciarului nr. 18 Brănești, împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12 iunie 2023 nefondat şi pasibil de a fi respins reieşind din următoarele considerente:*

În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod de Procedură Penală, (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 Cod de Procedură Penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin.(1) lit. a) Cod procedură penală, judecând recursul, instanța *respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat*.

7. Din materialele cauzei penale, se constată că prin sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 31.03.2021, a fost recunoscut vinovat Goreac Eugeniu ***** de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (5) Codul Penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Conform art. 90 alin. (1) Codul Penal, a fost dispusă suspendarea condiționată executarea pedepsei sub formă de închisoare stabilite lui Goreac Eugeniu ***** pe un termen de probă de 3 (trei) ani.

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08.12.2021, s-a admis apelul procurorului în Procuratura r-lui Căușeni, Aureliu Postica, casează parțial sentința Judecătoriei Căușeni, sediul Central, din 31.03.2021 din alte temeiuri inclusiv din oficiu potrivit art. 409 alin.(2) CPP, pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanța, după cum urmează: Se aplică inculpatului Goreac Eugeniu recunoscut vinovat în baza art. 186 alin.(5) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal o pedeapsă sub forma de închisoare pe un termen de 4 ani cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul ispășirii pedepsei stabilite inculpatului Goreac Eugeniu urmează a fi calculat de la data reținerii inculpatului de către organele competente.

Potrivit procesului-verbal de reținere din 28.05.2022, Goreac Eugeniu ***** a fost reținut de facto la 28.05.2022, ora 06.30, în baza deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08.12.2021.

Potrivit raportului nr.2/1482 din 24.03.2023, în privința condamnatului Goreac Eugeniu *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 28.05.2022, iar sfârșitul executării pedepsei la 06.05.2026. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr.13 Chișinău perioada de la 31.05.2022 până la 20.06.2022, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 20.06.2022 - până în prezent.

Colegiul Penal constată că, în plângerea înaintată, condamnatului Goreac Eugeniu solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cad sub incidența prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în temeiul art.473^2 -473^4

CPP, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul nr. 13 Chișinău.

8. Conform prevederilor art.473^2 alin.(5) CPP, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție. În aceste condiții, termenul stabilit de legiuitor prin art. 473^2 alin. (5) CPP, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019.

Potrivit raportului nr.2/1482 din 24.03.2023, în privința condamnatului Goreac Eugeniu *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 28.05.2022, iar sfârșitul executării pedepsei la 06.05.2026. Perioada detenției în instituțiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr.13 Chișinău perioada de la 31.05.2022 până la 20.06.2022, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 20.06.2022 - până în prezent.

Astfel, Colegiul penal reține că condamnatul Goreac Eugeniu, fiind deținut în Penitenciarul 18 Brănești, a depus în instanța de judecată plângere ce se referă la condițiile de detenție din Penitenciarul nr.18 Brănești, care a fost înregistrată în cancelaria Judecătoriei Orhei, sediul Central, la 11.01.2023.

În consecință, Colegiul penal reține, că plângerea condamnatului Goreac Eugeniu referitor la condițiile de detenție a fost depusă pe parcursul detenției în condiții contrare art.3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. 473^2 -473^4 CPP, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. 473^2 alin. (5) CPP, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.

9. Examinând raportul prezentat de reprezentantul instituției penitenciare nr. 18 Brănești, Colegiul penal susține poziția instanței de fond și anume că faptele invocate de Goreac Eugeniu, sau confirmat în totalitate, acestea purtând în opinia instanței de judecată un caracter evident probat.

Astfel, administrația instituției penitenciare nu a probat faptul că i-a asigurat deținutului Goreac Eugeniu condiții decente de trai în perioada aflării lui în custodia statului, care ar corespunde prevederilor legale şi nu ar fi o încălcare a prevederilor art. 3 CEDO, or argumentele enunțate în raportul menționat supra, despre asigurarea minimului necesar, poartă un caracter evident declarativ, care nu corespund standardelor internaționale ce ar exclude un tratament inuman şi/sau degradant al deținutului.

Prin urmare, în conformitate cu art. 473^2 alin. (5) Cod de Procedură Penală, plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile

condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat, în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei, că articolul 3 al Convenției consfințește una din cele mai fundamentale valori ale unei societăți democratice. Acesta interzice, în termeni absoluți, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanțe şi de comportamentul victimei (a se vedea cauza Mozer c. Republicii Moldova și Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).

La constatarea condițiilor de detenție, instanța națională va ține cont de faptul, că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidența articolului 3.

Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanțele cauzei, precum ar fi: durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătății victimei (se menționează în cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).

Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferințe sau dureri de o intensitate care să depășească nivelul de suferință inerent detenției şi că având în vedere exigențele detenției, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenței medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condițiile de detenție, trebuie luate în considerație efectele cumulative ale acestor condiții, precum şi durata detenției (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

10. În acest context, instanța de fond a reținut că, condamnatul Goreac Eugeniu, a invocat în plângerea deferită instanței, aflarea pe parcursul unei perioade îndelungate în celulele din Penitenciarul nr.13 Chișinău perioada de la 31.05.2022 până la 20.06.2022, și în Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 20.06.2022 - până în prezent, conform informației ce rezultă din raportul nr. 2/1482 din 24.03.2023, prezentat de administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești, în care s-a invocat că, celulele erau supraaglomerate, în celule erau condiții igienice și sanitare rele, care în afară de faptul că erau suprapopulate și nu dispuneau de spațiul de 4 m2 , necesar pentru fiecare condamnat, nu dispuneau și de alte condiții elementare, astfel urmând a fi calificate, de asemenea, ca inumane și degradante.

Astfel, Colegiul penal concluzionează că, pentru perioada de detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Goreac Eugeniu, din Penitenciarul 13 Chișinău perioada de la 31.05.2022 până la 20.06.2022, și din Penitenciarul nr.18 Brănești perioada de la 20.06.2022 - până în prezent, în total o perioadă de 337 zile, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, prima instanță a stabilit că condamnatul va beneficia de o reducere pentru perioada de aflare în condiții precare.

Potrivit recursului declarat, se consideră că, autorul plângerii s-a aflat în condiții de detenție acceptabile și care corespund condițiilor minime de detenție, necesare condițiilor unui izolator de urmărire penală.

În condițiile art. 473^4 alin. (4), (5) Cod de procedură penală RM, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ. În cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime de până la 2 unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum şi a costurilor si cheltuielilor aferente.

Potrivit art. 473^4 alin. (6) Cod de procedură penală RM, în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), preveniții sunt despăgubiți în conformitate cu art. 385 alin. (5) şi (6) sau, după caz, aceștia pot înainta o acțiune civilă.

11. Astfel, potrivit materialelor cauzei, condamnatul Goreac Eugeniu, s-a aflat în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău în condiții precare de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenție, în condiții precare în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău, în calitate de condamnat pe un termen total de 337 zile.

Așadar, în partea ce ține de condițiile de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale din Penitenciarul nr.18 Brănești și din Penitenciarul 13 Chișinău, privind supraaglomerarea, Colegiul penal reține că, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, la punctul 464, se stipulează că ”Fiecare deținut se asigură cu spațiu

de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii".

Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spațiului de locuit pentru deținut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deținuți din celulele instituțiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ținând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puțin 4 m2 de spațiu locativ per deținut şi de a revizui, în consecință, capacitatea oficială a instituțiilor penitenciare. Spațiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Totodată, Colegiul penal denotă că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în considerație doar criteriile principale cum ar fi: suprafața ce revine fiecărui deținut, condiții sanitare, dar şi sistemul de canalizație, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existența lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficientă.

Prin urmare reieșind din situația descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puțin sub aspectul detenției în condiții de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duș, condiții de igienă și sanitare față de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenție, or în cererea sa, condamnatul Goreac Eugeniu a invocat aflarea sa pe parcursul unei perioade de timp, în Penitenciarul nr. 18 – Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău, în condiții inumane și degradante.

Contrar recomandărilor pre citate, studiind raportul nr. 2/1482 din 24.03.2023 prezentat de către administrația instituției penitenciare Penitenciarul nr.18 Brăneștii, judecătorul de instrucție just a stabilit că, s-a prezentat o informație generală cu privire la suprafața ce revine unui deținut în celulele în care a fost deținut Goreac Eugeniu, din care reiese suprafața de sub limita minimă de 4 m2 , per deținut, nefiind probată şi respectarea condițiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalațiilor electrice, că ventilarea era artificială, că deținuții sunt asigurați cu minimul necesar pentru trai, că deținuții zilnic sunt verificați de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probațiunii lipsei de încălcare a condițiilor de detenție invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administrației instituției penitenciare (art.473^3 alin. (2) din CPP).

12. În această ordine de idei, Colegiul penal alăturat instanței de judecată constată cu certitudine că nu au fost confirmate prin probe pertinente și concludente că în

Penitenciarul nr. 18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău, condițiile de detenție nu sunt contrar articolului 3 din Convenție.

Subsecvent, Colegiul penal reține că, alegațiile reprezentatului Penitenciarului nr.18, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.

Cu referire la celelalte alegații ale condamnatului referitor la condițiile sanitare și igienice, sistemul de canalizație și aerisire, alimentația, accesul la apă potabilă, judecătorul desemnat cu atribuții de judecător de instrucție a constatat că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Goreac Eugeniu, iar ca urmare se consideră că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat, or în ultimul raport al Consiliului pentru Prevenirea Torturii (pentru anul 2017), care este un mecanism național pentru prevenirea torturii din Republica Moldova, s-a constatat că majoritatea izolatoarelor disciplinare vizitate, inclusiv Penitenciarul nr.18 Brănești și Penitenciarul 13 Chișinău, sunt într-o stare deplorabilă și sunt calificate ca condiții inumane și degradante.

Mai mult, în susținerea temeiniciei plângerii depuse de Goreac Eugeniu, Colegiul penal reține că, potrivit raportului privind vizita preventivă în Penitenciarul nr.18 Brănești a Avocatului Poporului 6 (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, și raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18 cu referire la condițiile de detenție, s-au reținut condiții precare de detenție, și anume suprapopularea penitenciarului, condiții deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, și lipsa personalului medical specializat în instituția penitenciară.

La acest aspect, instanța de judecată nu neglijează posibilitatea survenirii unor îmbunătățiri ale condițiilor de detenție în perioada ulterioară constatărilor efectuate de către aceste instituții, însă în lipsa unor probe ale administrației instituției penitenciare în care sa aflat condamnatul, care ar fi răsturnat prezumția de încălcare a condițiilor invocate de către ultimul, duc la concluzia că alegațiile din cererea pendinte sunt justificate.

Întru susținerea acestui raționament CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată (A. şi alţii c.

Regatului Unit; Idalov c. Rusiei).

Totuși, având în vedere că, la soluționarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanță a încălcărilor privind condițiile de detenție care au afectat grav drepturile petentului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependență de gradul şi intensitatea suferințelor, în continuare instanța va analiza şi celelalte alegații invocate de către petent în plângerea depusă.

Se consideră necesar de a preciza că, la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat mai multe decizii în cauzele Baban şi alţii c. Moldovei, Bulgacov şi alţii c. Moldovei, Cobîlceanu şi alţii c. Moldovei, Filat şi alţii c. Moldovei, Condreanu şi alţii c. Moldovei, Grigoraş şi alţii c. Moldovei şi Talambuţa şi alţii c. Moldovei, unde reclamanții s-au plâns în faţa Curții în baza art. 3 CEDO, invocând condițiile materiale inadecvate de detenție şi, în unele cereri, lipsa asistenței medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

Astfel, făcând referire la decizia pronunțată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza Draniceru c. Moldovei, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condițiile inadecvate de detenție în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr.272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, 8 acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenției provocate de anumite condiții precare de detenție.

Curtea a considerat că, noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunțate în cauza Şişanov c. Moldovei, şi că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condițiilor inadecvate de detenție din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului național în acest sens.

13. Astfel, potrivit materialelor cauzei, condamnatul Goreac Eugeniu, s-a aflat în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău în condiții precare de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenție, în condiții precare în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău, în calitate de condamnat pe un termen total de 337 zile.

Se reiterează că, arestarea preventivă, ca măsură preventivă, poate fi aplicată și prelungită doar în cadrul urmăririi penale și a judecării fondului cauzei penale, și doar până la pronunțarea unei sentințe (sau decizii) de condamnare a persoanei la pedeapsa reală cu închisoarea, adică cu executare în Penitenciare.

Subsecvent, Colegiul penal reține că, în speța dată nu pot fi aplicate prevederile art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală, deoarece potrivit procesului-verbal de reținere din 28.05.2022, Goreac Eugeniu ***** a fost reținut de facto la 28.05.2022, ora 06.30, în baza deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 08.12.2021.

Prin urmare, referitor la perioada de detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Goreac Eugeniu, în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr.18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău, perioada continuă de la 31.05.2022 până în prezent 12.06.2023, pe un termen total de 337 zile, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, justificativ a fost stabilită reducerea de 1 zile pentru fiecare 10 zile de detenție, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Goreac Eugeniu, să se reducă cu 33 (treizeci și trei) zile (conform formulei 330 zile x 1/10 = 33 zile), pentru perioada de aflare în condiții precare în Penitenciarul nr. 18 Brănești și în Penitenciarul 13 Chișinău.

În ceea ce privește perioada de 7 (șapte) zile calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP (din perioada de 337 zile şi care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată oportun a considerat compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Goreac Eugeniu, a sumei de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, şi anume câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Colegiul apreciază, remediul aplicat în speța dată, precum unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate, iar în lipsa unor argumente plauzibile în cererea de recurs, se atestă că, în speță s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, or, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarele vizate.

14. Colegiul lecturînd textul recursului declarat de către directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, constată că recurentul nu a invocat nici-unul din temeiurile specificate la art. 444 alin. (1) Cod de procedură penală. Or, simplul dezacord al unei părți la proces cu soluția instanței de judecată nu poate servi drept temei pentru casarea unei hotărî legale și întemeiate.

Referitor la dezacordul recurentului, cu privire la cuantumul zilelor ce au fost reduse prin aplicarea mecanismului compensatoriu, instanța de recurs consideră că

reducerea stabilită de instanța de fond este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

Față de lucrul judecat de primă instanță, Colegiul Penal constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Pentru motivele expuse mai sus, Colegiul Penal va respinge ca nefondat recursul declarat de directorul Penitenciarului nr. 18 Brănești, , reținând în acest sens că încheierea instanței de fond este legală și întemeiată, iar careva temeiuri de casare a încheierii nu au fost constatate.

15. În conformitate cu prevederile art. 469 - 471 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău, -

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 12 iunie 2023, în privința condamnatului **Goreac Eugeniu**.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecător Iurie Iordan

judecător Elena Cojocari

judecător Marcel Juganari